Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 25.06.1970, sp. zn. 1 Cz 20/70, ECLI:CZ:NS:1970:1.CZ.20.1970.1

Číslo: 20/1971

Právní věta: Řízení o výchově a výživě nezletilého dítěte, spojené s řízením o určení otcovství (§ 113 odst. 2 o. s. ř.), nemohou účastníci skončit soudním smírem ve smyslu ustanovení § 99 odst. 1 o. s. ř. Rozhodnutí v tomto řízení, jehož předmětem je úprava práv a povinností rodičů k nezletilému dítěti, může být nahrazeno dohodou rodičů (§ 50 odst. 2, § 26 odst. 2 zák. o rod.), která ke své platnosti potřebuje schválení soudu, nikoliv smírem, uzavřeným mezi žalovaným a nezletilým žalobcem (zastoupeným opatrovníkem) jako účastníky řízení o určení otcovství. Dohodu rodičů schválí soud rozsudkem, jestliže na podkladě zjištění skutečného stavu věci lze dospět k závěru, že dohoda zajišťuje podmínky pro zdárný vývoj dítěte (ve smyslu ustanovení § 50 odst. 2 a § 26 odst. 3 zák. o rod.).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 25.06.1970

Spisová značka: 1 Cz 20/70

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dohoda rodičů, Opatrovník, Řízení před soudem, Smír soudní, Účastníci řízení, Určování otcovství, Výživné dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 26
§ 113
§ 115
§ 120
§ 132
§ 135
§ 152
§ 154
§ 157 40/1964 Sb. § 80
§ 32
§ 33
§ 34
§ 50 99/1963 Sb. § 26
§ 99

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 20/1971 sb. rozh.

Řízení o výchově a výživě nezletilého dítěte, spojené s řízením o určení otcovství (§ 113 odst. 2 o. s. ř.), nemohou účastníci skončit soudním smírem ve smyslu ustanovení § 99 odst. 1 o. s. ř.

Rozhodnutí v tomto řízení, jehož předmětem je úprava práv a povinností rodičů k nezletilému dítěti, může být nahrazeno dohodou rodičů (§ 50 odst. 2, § 26 odst. 2 zák. o rod.), která ke své platnosti potřebuje schválení soudu, nikoliv smírem, uzavřeným mezi žalovaným a nezletilým žalobcem (zastoupeným opatrovníkem) jako účastníky řízení o určení otcovství.

Dohodu rodičů schválí soud rozsudkem, jestliže na podkladě zjištění skutečného stavu věci lze dospět k závěru, že dohoda zajišťuje podmínky pro zdárný vývoj dítěte (ve smyslu ustanovení § 50 odst. 2 a § 26 odst. 3 zák. o rod.).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 25. 6. 1970, 1 Cz 20/70)

V řízení o určení otcovství žalovaného J. H. k nezletilé žalobkyni M. K. a v řízení o výchově a výživě této nezletilé bylo soudy obou stupňů pravomocně rozhodnuto o otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni i o svěření nezletilé M. K. do výchovy matky.

Okresní soud v Ústí nad Labem jednal pak ještě o stanovení výživného pro nezletilou M. K. od žalovaného J. H. Při jednání u soudu prvního stupně byl podle protokolu o jednání učiněn ze strany žalovaného J. H. návrh na uzavření smíru o výživném, který nebyl sdělen matce (jež nebyla k jednání řádně obeslána), ale v písemném znění předestřen opatrovníku nezletilé žalobkyně k vyjádření, zda s ním souhlasí. K výzvě soudu opatrovník potvrdil, že souhlasí se smírem navrženým žalovaným. Aniž bylo ve věci nařízeno jednání, byl smír ve znění navrženém žalovaným schválen usnesením soudu prvního stupně; v písemném vyhotovení usnesení bylo pak uvedeno, že jde o schválení „dohody“.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti ČSR, tak, že tímto usnesením soudu prvního stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

V projednávané věci byl mezi nezletilou žalobkyní, zastoupenou opatrovníkem, a žalovaným uzavřen v řízení o výchově a výživě nezletilého dítěte (spojeném ve smyslu ustanovení § 113 odst. 2 o. s. ř. s řízením o určení otcovství) smír ve smyslu ustanovení § 99 o. s. ř., ačkoliv povaha věci skončení řízení soudním smírem v daném případě nepřipouští. Řízení o právech a povinnostech rodičů k nezletilému dítěti (§ 50 odst. 1 zák. o rod.) nemohou účastníci skončit soudním smírem ve smyslu ustanovení § 99 odst. 1 o. s. ř. Rozhodnutí soudu o výchově a výživě nezletilého dítěte může být nahrazeno pouze dohodou rodičů (§ 50 odst. 2, § 26 odst. 2 zák. o rod.), vyžadující ke své platnosti schválení soudu, nikoliv smírem uzavřeným mezi dítětem a jeho otcem. Dohodu rodičů, která není soudním smírem ve smyslu ustanovení § 99 o. s. ř., schvaluje soud rozsudkem (nikoliv usnesením). Rozhodnutí o schválení dohody je rozhodnutím ve věci samé (§ 152 odst. 1 o. s. ř.) a občanský soudní řád nestanoví pro toto rozhodnutí formu odlišnou než pro jiná rozhodnutí ve věci samé. K projednání věci samé musí být nařízeno jednání (§ 115 odst. 1 o. s. ř.).

Dohoda rodičů předpokládá souhlasné návrhy účastníků řízení. Takové návrhy v daném případě nebyly. Matka nezletilé se k návrhu žalovaného nevyjádřila.

Schvaluje-li soud dohodu o úpravě práv a povinností rodičů k nezletilému dítěti, musí mít k dispozici úplné skutkové podklady, stejně jako v případě, kdy provádí úpravu svým rozhodnutím. Vyplývá to z ustanovení § 50 odst. 2, § 26 odst. 2, 3 zák. o rod., podle nichž soud přihlédne vždy k tomu, aby byly

zajištěny nejpříznivější podmínky pro zdárný vývoj dítěte. Soud prvního stupně v tomto směru skutečný stav věci řádně nezjistil a v odůvodnění svého usnesení také neuvedl, o jaké podklady své rozhodnutí opírá (§ 120 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.).

Soud prvního stupně se také nezabýval úvahou, zda obsah jím schválené „dohody“ odpovídá zájmu nezletilé žalobkyně. K zaplacení dlužného výživného, které ke dni rozhodnutí by činilo zhruba 32 000 Kčs, byly povoleny žalovanému splátky po 200 Kčs měsíčně, takže by splácení trvalo více než třináct let (do 23 let věku dítěte). Pokud jde o dlužné výživné, nebyla stanovena ztráta výhody splátek (§ 80 o. z.), což značná výše dluhu nepochybně vyžadovala. Smír obsahoval také ujednání, že „jakmile nezletilá dosáhne šestnácti let, zbytek neuhrazeného výživného složí otec na konto opatrovnického soudu“. Tato dohoda je nejasná a vzbuzuje pochybnosti, zda otec složí zbytek dluhu najednou, nebo zda bude pokračovat ve splátkách. Nelze si učinit úsudek o tom, z jakých důvodů by se neměl zbytek dlužného výživného po dosažení šestnáctého roku věku dítěte dostat do rukou matky, která má nezletilou žalobkyni ve výchově. Došlo by tak vlastně k omezení rodičovských práv v budoucnosti (§ 44 odst. 1, 2 zák. o rod.), přičemž podle stavu v době vyhlášení rozsudku, který je pro rozsudek rozhodující (§ 154 odst. 1 o. s. ř.), nelze budoucí podmínky pro takové omezení posoudit.

Z uvedeného vyplývá, že okresní soud porušil zákon zejména v ustanoveních § 50 odst. 1, 2, § 26 odst. 2, 3 zák. o rod. v souvislosti s ustanoveními § 94 odst. 1, § 99, § 120 odst. 1, § 132 a § 152 odst. 1 o. s. ř.